

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
Кафедра авіаційної психології

УЗГОДЖЕНО

Декан

_____ Наталія ЛАДОГУБЕЦЬ

05.09. 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

_____ Анатолій ПОЛУХІН

05.09. 2023 р.

Система менеджменту якості
РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Психологія девіантної поведінки»

Освітньо-професійна програма: «Психологія»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 053 «Психологія»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	1	120 / 4,0	17	17	–	86	-	-	Диф. залік 1 с.
Заочна	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Індекс: НМ-8-053-1/23-3.3

СМЯ НАУ РП (12.01.11)–01–2023

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія девіантної поведінки»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПНД 12.01.11-01-2023
		стор. 2 з 12	

Робочу програму навчальної дисципліни «Психологія девіантної поведінки» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Психологія», навчального та робочого навчального планів №№ НМ-8-053-1/23, РМ-8-053-1/23 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 053 «Психологія» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила
доцент кафедри авіаційної психології

Тетяна ВАШЕКА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Психологія», спеціальності 053 «Психологія» – кафедри авіаційної психології, протокол № ___ від «___» _____ 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми _____ Оксана ЛИЧ

Завідувач кафедри _____ Любов ПОМИТКІНА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету лінгвістики та соціальних комунікацій, протокол № ___ від «___» _____ 2023 р.

Голова НМРР _____ Анжеліка КОКАРСВА

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія девіантної поведінки»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПНД 12.01.11-01-2023
		стор. 3 з 12	

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1 Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	6
2.3. Тематичний план	7
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	8
3.1. Методи навчання	8
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	8
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	8
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	9

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Психологія девіантної поведінки» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Місце навчальної дисципліни. Дана навчальна дисципліна є вибірковою за фахом та являється міждисциплінарною, теоретичною базою якої є медико-біологічні та психолого-соціальні науки. Вона сприяє становленню у студентів світоглядної основи теоретичної і практичної діяльності майбутнього психолога завдяки засвоєнню знань з курсу та систематизації й узагальнення наявних у них професійних знань.

Метою викладання дисципліни є формування компетенцій психологічної практики у сфері роботи з різними видами девіацій.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- забезпечення знаннями про виникнення та динаміку основних клінічних форм девіантної поведінки;
- оволодіння вміннями діагностувати девіантну поведінку, аналізувати причини девіацій та здійснювати психологічну інтервенцію.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРН14. Вміти організовувати просвітницькі заходи психологічного спрямування із застосуванням сучасних підходів до підтримки психологічного здоров'я особистості позапрофесійного середовища та у професійному середовищі, що передбачають умови невизначеності, екстремальні та кризові умови.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути наступні **компетентності**:

ІК: Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6.Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7.Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9.Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1.Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та практики.

СК4.Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, консультаційну, психодіагностичну та інші) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5.Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК7.Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК9.Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК10.Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК13.Здатність застосовувати методи психодіагностики, консультування, психокорекції в індивідуальному та груповому форматі з урахуванням специфіки професійної діяльності у різних галузях, в тому числі в авіаційній галузі.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Дана дисципліна є базою для вивчення дисципліни «Кримінальна психологія», Науково-дослідної практики у сфері психології та при написанні кваліфікаційної роботи магістра.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з 1 навчального модуля, а саме:

– навчального модуля **№ 1 «Соціально-психологічні детермінанти та клініко-психологічна інтервенція девіантної поведінки»**, який є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.

Модуль № 1 «Соціально-психологічні детермінанти та клініко-психологічна інтервенція девіантної поведінки»

Інтегровані вимоги модуля №1: знати основні наукові підходи до визначення норми та відхилення, етіологію девіантної поведінки, біологічні та соціально-психологічні механізми формування девіантної поведінки; психологічні особливості осіб з адиктивною, суїцидальною, агресивною та делінквентною поведінкою; вміти самостійно проводити аналіз соціально-психологічних механізмів формування девіантної поведінки; досліджувати особливості формування агресивної, адиктивної та суїцидальної поведінки на індивідуально-особистісному рівні; перевіряти ефективність психологічного впливу на девіантну поведінку особистості; володіти засобами і методами дослідження схильності до девіантної поведінки; діагностувати рівень вираженості та прояву окремих форм девіантної поведінки; обирати та застосовувати відповідні психотерапевтичні техніки для роботи з девіантною особистістю.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія девіантної поведінки»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПНД 12.01.11-01-2023
		стор. 6 з 12	

Тема 1. Девіантологія як міждисциплінарна система знань.

Предмет вивчення девіантології. Історія розвитку девіантології та характеристика різних підходів щодо критеріїв норми та девіації. Класифікації девіацій. Детермінанти девіантної поведінки: соціальні та біологічні передумови виникнення девіацій. Психологічні механізми девіантної поведінки: екзистенційний підхід (В.Франкл, К.Роджерс, Е.Фромм), біхевіоральний підхід (Б.Скіннер, А.Бандура). Методи діагностики девіантної поведінки. Клінічне інтерв'ю та бесіда. Психодіагностичний інструментарій для діагностики різних форм девіантної поведінки.

Тема 2. Причини формування та прояви делінквентної поведінки.

Причини формування агресивної поведінки особистості. Взаємозв'язок агресії та делінквентної поведінки. Делінквентна поведінка: види, особливості, причини її формування. Типи правопорушників. Неповнолітні злочинці: особливості формування злочинної поведінки у підлітків. Мотиви делінквентної поведінки. Соціопатична особистість. Феномен насилля: домашнє насилля, зґвалтування та насилля над дітьми. Психологічна допомога жертвам насилля.

Тема 3. Хімічні адикції

Алкогольна залежність як форма адиктивної поведінки: основні поняття, стадії, абстинентний синдром. Руйнівний вплив алкоголю на різні органи та системи людини. Основні підходи до лікування алкоголізму. Наркотична залежність. Механізми формування залежності при вживанні різних наркотичних речовин (опіатів, галюциногенів, стимуляторів). Токсикоманія. Різновиди інгалянтів. Клініка гострої інтоксикації. Абстинентний синдром. Лікування.

Тема 4. Нехімічні адикції.

Гемблінг. Характерологічні та особистісні властивості гемблерів. Клінічні симптоми та прояви залежності. Соціальні фактори ризику. Технологічні адикції: комп'ютерна залежність, Інтернет-залежність, залежність від смартфонів. Соціально прийнятні форми нехімічних адикцій: трудовогоголізм, залежність від серіалів, адикції стосунків (співзалежність). Любовні адикції.

Тема 5. Розлади харчової поведінки.

Причини виникнення та клінічні прояви харчової залежності: невротична анорексія, булімія. Адиктивне переїдання, адиктивне голодування. Орторексія як нав'язливим тяга до «здорового і правильного харчування».

Тема 5. Сексуальні девіації.

Причини, механізми формування та психологічна допомога при сексуальних девіаціях. Розлади сексуального потягу (парафілії). Сексуальні адикції. Проституція. Педофілія. Психологічні аспекти при зміні статі. Девіантні форми материнства. Відмова від материнства. Свідомий вибір бездітності.

Тема 6. Залежність від деструктивних культів, сектанство.

Релігійна деструктивна поведінка. Фактори залучення в деструктивні культи. Негативні наслідки перебування в культі. Техніки контролю свідомості. Фанатизм.

Тема 7. Клініко-психологічна інтервенція девіантної поведінки.

Сфери клініко-психологічної інтервенції та концептуальні моделі. Технологічний підхід (стратегія і тактика) клініко-психологічної інтервенції. Методи перевірки ефективності психологічного впливу на девіантну поведінку особистості. Програми профілактики девіантної поведінки.

2.3. Тематичний план.

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Лаб./Пр. заняття	СРС	Усього	Лекції	Лаб./Пр. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль №1 «Соціально-психологічні детермінанти та клініко-психологічна інтервенція девіантної поведінки»									
		1 семестр							
1.1	Девіантологія як міждисциплінарна система знань	12	2	2	8				
1.2	Причини формування та прояви делінквентної поведінки.	14	2	2	10				
1.3	Хімічні адикції. Алкоголізм.	14	2	2	10				
1.4	Наркотична залежність	12	2	2	8				
1.5	Нехімічні адикції.	14	2	2	10				
1.6	Розлади харчової поведінки.	12	2	2	8				
1.7	Сексуальні девіації	14	2	2	10				
1.8	Залежність від деструктивних культів, сектанство.	12	2	2	8				
1.9	Клініко-психологічна інтервенція девіантної поведінки.	11	1	-	10				
1.10	Модульна контрольна робота №1	5	-	1	4				
Усього за модулем №1		120	17	17	86				
Усього за навчальною дисципліною		120	17	17	86				

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія девіантної поведінки»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПНД 12.01.11-01-2023
		стор. 8 з 12	

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод; метод проблемного викладу; ситуаційні задачі; відпрацювання технік тренінгової та корекційної роботи. Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій та практичних занять, самостійному вирішенні задач.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Вашека Т.В. Психологія девіантної поведінки: навч. посібник / Т.В. Вашека, О.М. Долгова. К.: НАУ, 2019. 204 с.

3.2.2. Гаркавенко Н.В. Соціальна психологія адиктивної поведінки: навчальний посібник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2019. 408 с.

3.2.3. Гаркавенко Н.В., Собкова С.І. Соціальна психологія адиктивної поведінки: Практичні завдання до курсу: навч.-метод. посібник. Чернівці: Чернівецький Нац. у-т, 2019. 181 с.

3.2.4. Кошова І. В., Кресан О. Д. Психологія девіантної поведінки: Навч.-метод. посібник. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2021. 226 с.

3.2.5. Профілактика та корекція відхилень поведінки: метод. реком. до курсу / уклад.: Лариса Мафтин. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2021. 48 с.

Допоміжна література

3.2.6. Бітті М. Долаємо співзалежність: як припинити контролювати інших і почати дбати про себе. Харків: Vivat, 2022. 308 с.

3.2.7. Ківенко Н. В. Девіантна поведінка: сучасна парадигма. Ірпінь: Академія Державної податкової служби України, 2002. 240 с.

3.2.8. Москаленко В. Д. Залежність – родинна хвороба. Вид-во Р. Бурлаки. 2022. 416 с.

3.2.9. Пихтіна Н.П., Пихтін М.П. Федорченко Т. Профілактика девіантної поведінки дітей та молоді: психолого-педагогічні та соціально-правові аспекти. Київ: Вид-во КНТ. 2019. 374 с.

3.2.10. Профілактика та корекція відхилень поведінки: навч.-метод. посіб. до самост. роботи студентів / уклад. Н. В. Самойлова. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2019. 120 с.

3.2.11. Чайковська О. Психологія конфліктності молодших підлітків, схильних до девіантної поведінки. Київ: КНТ, 2019. 166 с.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет

3.3.1. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського (www.nbuv.gov.ua)

3.3.2. <https://uchil.net/?cm=58152>

3.3.3. https://esu.com.ua/search_articles.php?id=23844

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія девіантної поведінки»	Шифр документа	СМЯ НАУ ПНД 12.01.11-01-2023
		стор. 9 з 12	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1. та 4.2

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мак кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Модуль № 1 «Соціально-психологічні детермінанти та клініко-психологічна інтервенція девіантної поведінки»		
Вичерпне розкриття питання на практичному занятті	10 б. x 2 = 20 б.	
Експрес-контроль	10 б. x 2 = 20 б.	
Презентація психологічного аналізу девіацій	30 б.	
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	<i>42 бали</i>	
Виконання модульної контрольної роботи №1	30 б.	
Усього за модулем №1	100	
Усього за дисципліною	100	

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 1).

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS (Додаток 2).

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та індивідуального навчального плану студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				

Додаток 1

**Відповідність оцінок у балах оцінкам за національною шкалою
(рекомендовані значення)**

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	
3	4	5	6	7	8	9	9-10	10-11	12-13	13-14	14-15	Відмінно
2,5	3	4	5	6	6-7	7-8	8	9	10-11	11-12	12-13	Добре
2	2,5	3	4	4-5	5	6	6-7	7-8	8-9	9-10	9-11	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
15-16	16-17	17-18	17-19	18-20	19-21	20-22	21-23	22-24	23-25	24-26	25-27	Відмінно
12-14	13-15	14-16	15-16	15-17	16-18	17-19	18-20	18-21	19-22	20-23	20-24	Добре
10-11	10-12	11-13	12-14	12-14	13-15	13-16	14-17	15-17	15-18	16-19	16-19	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
26-28	26-29	27-30	28-31	29-32	30-33	31-34	32-35	33-36	34-37	34-38	35-39	Відмінно
21-25	22-25	23-26	23-27	24-28	25-29	26-30	27-31	27-32	28-33	29-33	29-34	Добре
17-20	18-21	18-22	19-22	19-23	20-24	20-25	21-26	22-26	22-27	23-28	24-28	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	
36-40	37-41	38-42	39-43	40-44	41-45	42-46	43-47	43-48	44-49	45-50	46-51	Відмінно
30-35	31-36	32-37	32-38	33-39	34-40	35-41	35-42	36-42	37-43	38-44	38-45	Добре
24-29	25-30	25-31	26-31	27-32	27-33	28-34	28-34	29-35	30-36	30-37	31-37	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	
47-52	48-53	49-54	50-55	51-56	51-57	52-58	53-59	54-60	55-61	56-62	57-63	Відмінно
39-46	40-47	41-48	41-49	42-50	43-50	44-51	44-52	45-53	46-54	47-55	47-56	Добре
31-38	32-39	32-40	33-40	34-41	34-42	35-43	36-43	36-44	37-45	37-46	38-46	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	
58-64	59-65	60-66	60-67	61-68	62-69	63-70	64-71	65-72	66-73	67-74	68-75	Відмінно
48-57	49-58	50-59	50-59	51-60	52-61	53-62	53-63	54-64	55-65	56-66	56-67	Добре
38-47	39-48	40-49	40-49	41-50	41-51	42-52	43-52	43-53	44-54	44-55	45-55	Задовільно
Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	
68-76	69-77	70-78	71-79	72-80	73-81	74-82	75-83	76-84	77-85	77-86	78-87	Відмінно
57-67	58-68	59-69	59-70	60-71	61-72	62-73	62-74	63-75	64-76	65-76	65-77	Добре
46-56	46-57	47-58	47-58	48-59	49-60	49-61	50-61	50-62	51-63	52-64	52-64	Задовільно

Додаток 2

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах
оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)